

ŞEREFİNE İNSANOĞLU

-Bir Perdelik Oyun-

Toygun Orbay

KİŞİLER:

Michael Connors – 20-25 yaşlarında. Orduda çavuş rütbesi ile görev yapan, ileri bir eğitim düzeyine sahip olmadığı belirgin, buna karşın zeki ve atak bir taşralı.

Dr. Samuel Davis- 40 yaş civarında, psikiyatrist. Varlıklı bir aileden gelip, iyi okullarda okumuş bir entellektüel.

Ralph Hodgson- Yine 40 lı, 50 li yaşlarda, başarılı ve varlıklı bir avukat.

Betty Hodgson- Ralph Hodgson'ın annesi. Yaşı, Ralph'ı oynayacak oyuncunun yaşına göre uyumlu olmalıdır. Varlıklı bir eşe sahip, yüksek öğrenimi ve mesleği olmayan, yaşına göre gösterişli ve bakımlı bir ev hanımıdır.

Howard Hodgson - Betty'nin kocası. Yine Ralph'ın babası olabilecek yaşlarda. Varlıklı, girişgen bir iş adamı.

Martha ve Charlie – Orta-geçkin yaşlarda, sokaklarda yatıp kalkan iki evsiz ve alkolik.

Sahnenin seyirciye göre sağda kalan üçte ikilik bölümü, tek basamaklı bir platformla yükseltilmiştir (sağ ve sol tanımları, seyircinin bakış alanına göre belirtilecektir). Bu bölüm, (dekor değişmeksizin) dönüşümlü olarak psikiyatrist ve avukatın ofisleri olacaktır. Sadece, Betty ve Howard Hodgson'ın evlerinin salonu olarak kullanıldığında, dekora minimal değişiklikler (bir sehpa, abajur ya da tablo gibi) eklenebilir. Platformun ortasında, karşı duvarda büyük bir projeksiyon perdesi yer alır. Ancak tüm duvarı kaplamamalı, çok iri bir televizyon ekranını sembolize edecek büyüklükte olmalıdır. Sahnenin sağ ön (seyirciye yakın) tarafında, arkası büyük ölçüde seyirciye dönük bir koltuk ve hemen önünde ayak uzatmaya yarayan bir puf bulunur. Koltuğun yönü ekranı izlemeye yarayacak şekildedir ve oturan kişinin yüzü sadece yarım profil olarak izlenebilir (ya da koltuk yüksek arkalıklı olarak seçilip, oturanı tümüyle saklayabilir). Sağ arkada, bir çalışma masası ve koltuğu, çapraz olarak yerleştirilmiştir. Yanıbaşında bir müzik seti göze çarpar. Masa üzerinde bir çalışma lambası, birkaç kitap, mektup açacağı gibi basit birkaç büro malzemesi, bir telefon ve kapağı açık bir taşınabilir bilgisayar bulunur. Platformun sol tarafında, yüzleri çapraz şekilde seyirciye dönük iki koltuk vardır. Koltuklar, oturan iki kişinin (doktor-hasta ya da avukat-müvekkil) birbiri ile görüşme yapmasına uygun biçimde yerleştirilmelidir.

Sahnenin seyirciye göre solda kalan daha alçak kısmı, ön ve arkada iki ayrı mekan oluşturmalıdır. Önde, seyirciye yakın köşede büyük bir varil yer alır. Varil gövdesinde büyükçe delikler vardır ve içinden yapılacak ışıklandırma, varil içinde birşeylerin yakıldığı izlenimini verecek şekilde kurgulanmalıdır. Arkada, küçük ve basit bir tahta masa, masanın sağ ve solunda birer sandalye yer alır. Masanın arkasında yer alacak birkaç demir çubuk benzeri sembol, masanın bir tutukevinin görüşme odasında yer aldığı izlenimini uyandırmalıdır.

Başlangıçta sahne karanlıktır. Fonda Boris Sinkin'in Amok Operası üvertürünün konuşmacının hemen ardından başlayan (1 dk. 01 sn.den itibaren) uzun ve tiz keman sesleri duyulur. Kemanların ardından duyulan ilk vurgu sonrası ekranda yürüyen askeri birlikler izlenir. Görüntüler siyah-beyaz ve ikinci dünya savaşı dönemine ait olmalıdır. Olabilirse, müziğin ritmi ile senkron adımlar seçilmeli, görüntüler değişik ulusların askerleri, geçit resmindeki tanklar, gösteri uçuşu yapan uçak filoları, yakın çekimde adım atan asker postalları şeklinde devinmelidir. Üvertürün karakteri, coşkulu-romantik-coşkulu olmak üzere birbirine bağlı iki tema (a-b-a) üzerinedir. İkinci temaya geçilirken (2 dk. 15 sn) arayı bir bomba patlayışının görüntüsü sağlar. Romantik tema boyunca kaçışan, ağlayan insanlar, ateşten korunmaya çalışanlar, çocuğuna sarılmış anneler, toplu mezarlar gibi savaşın acımasızlığını çarpıcı biçimde sergileyen görüntüler birbirini izler. İlk temaya geri dönüldüğünde (2dk. 43 sn) Asker postalları ve uygun adım yürüyen birlik görüntülerine geri dönülür. Üvertürün bitimindeki müzik vurgusuna (3 dk. 36 sn) şiddetli bir patlama görüntüsü eşlik eder. Işıklar kararır.

Sol taraftaki varilin içinde oynayan ışıklar, varil içinde yanan çöplerin turuncu-kırmızı aydınlığını yaymaya başlar. Varilin hemen yanında yere büzülmüş Martha'yı görürüz. Üzerinde kalınca bir hırka, altında pejmürde ve kir pas içinde bir etek, ayaklarında asker postallarına benzer eski botlar vardır. Sırtını sahnenin yan duvarına yaslamış, bacakları karnına çekili, her iki eliyle sıkı sıkıya kavradığı hırkasına sarınmış, soğuktan donarmışçasına büzülmüş ve hareketsiz bir haldedir. (Martha, oyun boyunca konuşmaları arasına bir yoğun sigara içicisinin öksürüklerini sıkıştırmalıdır.) Sağ taraftan Charlie, üzerinde uzun ve eski bir palto, elinde bir şarap şişesi, girer.

C- Hey, Martha !... (elindeki şarap şişesini sallamaktadır) Martha, bak ne var burada.

M- (yavaşça başını kaldırır, şaşkın ve sevinçli) Vay ! Nereden buldun onu ?

C- Ne demek nereden buldun, aldım tabii ki. Bunlar bulunmaz ki, alınır.. Keşke bulunabilseydi...

M- Yahu, hangi parayla?

C- Çalıştım kızım. Bütün gün... (yaklaşır, bağdaş kurup Martha'nın yanına oturur)

M- Ne o ? Dünya Bankası'nda işe mi aldılar seni?

C- Eh! Benzeri bir iş... Yük taşıdım aşağı mahalledeki depoda...

M- Hamallık yaptın yani ?

C- Beğenemedin mi ulan? Çalıştık işte !!! Nanköre bak!...Birinci sınıf şarap almışız, getirmişiz şuraya, hatta yarına karın doyuracak paramız da var, kadın hala kariyerimi sorguluyor.

M- (kahkaha atar) Ulan Charlie, asıl nankör sensin !. Gebereceksin ulan birgün bu yüklerin altında. Şimdi senin belin tutar iki gün...

C- Bir şey olmaz.

M- Geçen sefer üç gün üç gece böğürdün ama danalar gibi... Dedim ya, valla gebereceksin...

C- Ne yapalım yani, açlıktan gebermekten iyidir.. (Şişeyi açar) Sen ne yaptın bu gün?

M- Ne yapayım? Büzüldüm, kaldım burada...Bir ara şu benzin istasyonuna gittim, kenef temizliği için, kovdu herifler..

C- Neden?

M- Üç tane gariban bulmuşlar, göçmen, nereli olduklarını bile anlayamadım. Herhalde

Bir kola parasına çalıştırıyorlardır...Charlie, hele bir çocuk vardı, görecektin...Kocaman, kara kara gözleri vardı Charlie... Ayak bileklerine kadar boka batmıştı Charlie...(Ağlamaklı, eliyle yerden 70-80 cm lik bir yüksekliği işaret eder) .Şuncacıktı Charlie...

C- Boşver şimdi, yine ağlamaya başlarsın sen. Çek bir firt bakalım (Şişeyi uzatır).

M- (Bir uzun yudum alır, ağzını elinin tersiyle silerken) Vay bee !. Sen çalış anam, yarın da çalış...

C- Çalışırım be... Sonunda şu anı yaşamak varsa hamallık da yaparım, bok da temizlerim.

M- Peki ben ne yaparım?

C- Yapma birşey... Ben birşeyler bulurum... İkimize de yeter..

-kısa bir süre sessizlik-

C- Martha, biliyor musun, savaş çıkmış.

M- Ne?

C- Savaş çıkmış diyorum.

M- Nerede ?

C- Bilmiyorum, uzaklarda... Fred'in barında televizyon gösteriyordu. Biryerleri bombalıyor bizimkiler. Ama buralarda değil, uzaklarda...

M- Neden çıkmış peki?

C- Bilmiyorum, adamların tehlikeli silahları varmış galiba.

M- Nasıl tehlikeli silahlar?

C- Bilmiyorum...

M- Bizim bombalar tehlikesiz miymiş yani? Kimseyi öldürmüyor muymuş attığımız bombalar ?

C- Ne bileyim Martha, öyle birşeyler söylüyorlardı. Bir de diyorlar ki, petrol içinmiş bütün bunlar.

M- Ne işe yarar ki petrol dediğin? İçilmez bile...

C- Zaten şarap için de savaş çıkmaz.

M- Neden çıkar peki bu savaş dediğin?

C- Açgözlülükten... Çıkar, para, zenginlik, ne dersen de... Yani birşeyler elde etmen lazım, savaşmak için. Daha bolluk içinde olmanı sağlayacak birşeyler. Toprak gibi, maden gibi.. Kısaca, başkalarının olan bazı şeylerin senin olması için yapılır savaş. Yani, açgözlülük olmasa savaş olmazdı. Gerçi, bazan kendini ya da sana ait olanları korumak için de savaşabilirsin ama, o zaman da başkasının açgözlülüğü söz konusudur. Yani, temel neden değişmez.

M- Peki kim haklı bu savaşta Charlie?

C- (kahkahayla) Tabii ki biz... Bu sorunun başka yanıtı yoktur Martha... Biz... Hep haklı olan biz... Sorun, bizim hangi biz olduğumuzda... Onların bizi de haklı olduğuna inanıyor, bizim bizim de... Zaten "biz haklıyız" a inandıramazsan insanları, ölecek kimse bulamazsın.

M- Çok kötü Charlie, çok, çok kötü... Çocuklar ölüyorlar Charlie, koca gözlü çocuklar...

C- Büyükler de ölüyor

M- (Bağırır) Savaşa karar veren büyükler Charlie, savaşanlar da onlar...

C- Savaş varsa, ölenler olacak... Küçük ya da büyük... Şişman, zayıf, evli, bekar, zengin, yoksul... Olacak bunlar, Martha !

M- Ne yani, normal bu, bu işin, öyle mi ? Ne kolay söylüyorsun !... Olacak bunlar Martha !!! Bu arada çocuklar da ölüverecekler bi zahmet !!... Ne olmuş birkaç bin çocuk eksilirse ? Çocuk mu yok dünyada ! Kum gibi... Hem yenileri yapılır, gidenlerin yerine... Değil mi?

C- Yapma Martha !. Ne demek istediğimi bal gibi biliyorsun. Ne yazık ki diyorum, ne yazık ki hep böyle olmuş. İnsanlığın gerçeği bu... (Üzerine basarak) NE YAZIK Kİ !!!

M- İyi. Sadece kabullen o zaman. Birşey yapma sen...

C- Ne yapabilirim ki ? İstersen hemen durdurayım bu savaşı.

M- Durdurmanı bekleyen yok ! Sadece son derece olağan birşeymiş gibi bahsetme ! Kız, söylen, küfret, ağız dolusu söv !

C- Kime ?

M- (Bir süre duraklar) Eğer bütün bunların nedeni insanlıksa, böyle insanlığa...

C- Bak o işi iyi beceririm , bilirsin... Keşke kızmak, bağırarak, lanetlemek, sövmekle önüne geçebilseydik bu vahşetin !.. Sabaha kadar durmazdı dilim...

M-Ama çocuklar, o koca gözlü çocuklar ölüyorlar Charlie...(sayıklar gibi) Çocuklar..
Çocuklar...Kocaman gözleriyle... Kara kara, ışıltılı ışık bakan... Şuncacık çocuklar...

-ışıklar kararır, arka plandaki masanın üzeri aydınlanır. Kısa bir bekleme süresi sonunda, elinde bir evrak çantası ile avukat Ralph Hodgson belirir. Elindeki çantayı masaya koyup, sağdaki sandalyeye oturur. Çantayı açar, birkaç kağıt çıkarır, ceket cebinden çıkardığı gözlüklerini takar, incelemeye koyulur. Kısa bir bekleme süresinden sonra, metalik bir gıcırta ile bir kapının açılma sesi duyulur. Ardından, Dr. Samuel Davis sahnenin sol tarafında belirir, üzerinde turuncu mahkum elbisesi vardır. Masaya doğru birkaç adım atar. Avukat, kapı sesi ile birlikte gözlüklerini çıkarır, Ralph'ın girişi ile birlikte ayağa kalkar, elini uzatır-

R- Merhaba Samuel

S- Merhaba

-el sıkışırlar, karşılıklı otururlar-

R- Nasılsın ?

S- İyi diyelim.

R- Dr. Davis...

S- Sam diyebilirsin.

R- Peki, Sam, haberler iyi. Büyük olasılıkla, nefsi müdafaa'dan yararlanırsınız. Ama ilk etapta tahliye talebinde bulunacağız. Sonra bir strateji oluştururuz. Miktar sorun yaratır mı?

S- Neyin miktarı?

R- Şimdi, büyük olasılıkla, kefaletle tahliye çıkar. Kefalet tutarını bulmak sorun yaratır mı diye soruyorum.

S- Ne bileyim, daha önce başıma gelen birşey değil ki... Öyle birkaç yüz bin dolar gibi birşeyse, bilemem...

R- Yok canım, yani tabii ki mahkemenin takdiri ama, şöyle on yirmi bin gibi birşey çıkar genellikle.

S- Sorun değil.

R- Sorun değil diyorsun... Yani nakit olarak...

S- Sorun değil.

R- O zaman ben, eşinle görüşürüm.

S- Tamam.

R- Şimdi, yarın büyük olasılıkla tahliye kararını alırsak, ödeme tamamlanırsa herhalde çarşambaya dışarıda olursun.

S- Umarım...

R- Bak, böyle karamsar olma, herşey bizim lehimize görünüyor. Bıçaktaki parmak izleri falan... Adamın bıçağı satın aldığı yer bile belli...Biz bu işten yırtarız. Tamam mı? Dinliyor musun beni?

S- Dinliyorum.

R- Güzel. Şimdi, öyle kendini koyvermek yok. Bak, her şey yolunda. Yarın şu tahliye kararını alırsak, perşembeye görüşüyoruz seninle, benim işyerimde...Tamam mı?

S- Tamam.

R- Ayrıntıları konuşur, savunmayı dört dörtlük hale getiririz... Bak, tekrar ediyorum, herşey lehimize...Anlaşıldı mı ?

S- (bıkkın) Evet

R- Oldu o zaman, yarın karar alınır, Perşembe ofisime bekliyorum. Erken olması şart değil, önce bir kendine gel, evinde uyan, gazeteni oku...

S- Gazete okumuyorum.

R- Neyse işte, kalk, duşunu yap, ne bileyim, (gülür) çocuklar okula gittiğinde belki karınla iskambil oynarsınız, ya da daha yararlı işler... Sonra bana gel. Bir telefon et, saat kaç olursa olsun bekliyorum. Tamam mı? Yeter ki öncelikle şu tahliye kararı çıksın. Neyse, ben gidiyorum. Büyük bir aksilik çıkmazsa, Perşembeye görüşüyoruz. Oldu mu ?

S- Tamam

R- Adresi biliyorsun değil mi ? Neyse, telefonda veririm olmazsa.

S- Biliyorum.

R- Park yeri ciddi sorun oralarda. Taksiyle gel istersen, daha kolay.

S- Oldu. Zaten önce telefon ederim.

R- (ayağa kalkar, elini uzatır, el sıkışır) Tamam. Görüşmek üzere. Kendini koyverme böyle.

S-Görüşürüz.

-Avukat sağ tarafa ilerler, bağırır-

R- Memur bey !..:

- Aynı metalik kapı gıcirtısı. Avukat çıkar. Samuel yerinden kalkıp sahnenin soluna ilerler. Kapı sesi tekrarlanır. Sam çıkar. Masanın üstündeki ışıklar kararır.

- Platform üzerindeki çalışma masasında oturan Howard Hudgson aydınlanır. Telefon görüşmesi yapmaktadır-

H- Ralph ? Ne'aber? ..... Sağol, iyidir..... Annen de iyi. Didişiyoruz, hep bildiğin gibi.....(kahkahayla) Ne yapar oğlum yaşlılar? Bu yaştan sonra anca birbirimizi yeriz.....Yok yahu ! Şaka ! Yaramaz birşey yok buralarda. Baksana, ne yaptın o işi ? ..... Şu şey davası yahu, neydi ? Şu psikiyatrist..... Aldın mı ? Yaşa be!.....Ne zaman ? .....Harika.....Harika.....Bak ne diyeceğim, bu fırsatı değerlendir, salaklık etme !.....Bak muhteşem olur, inanılmaz bir reklam yaparsın..... Yahu basın diyorum...Dergiler, televizyonlar, gazeteler falan..... Evladım çok toysun yahu ! Oturduğun yerde olmaz o işler..... Yani olur da, iki sözcük olarak senin adın geçer arada.....Bak Ralph ! Artık herşey reklam, anlıyor musun ? Yani, hangi meslekte olursan ol, öncelikle ambalaj.....Tamam işte, onu söyleyeceğim. Ben adamını bulurum. Seni ararlar, onlar ayarlar her şeyi.....Yahu işte program mı, röportaj mı, her neyse.....Tabii.....Yahu tabii..... Yanlız, pintilik etme anan gibi, heriflerin istediğini ver, tamam mı ?.....(alaycı) Yok, bedava ! Hani seni çok sevecekler ya, hatır için.....Oğlum, dalga mı geçiyorsun, şöyle yüksek tirajlı bir gazetede yarım sayfa reklam vermeye kalksan ne kadar biliyor musun ? Bırak reklamı, ölüm ilanı bile veremezsin..... Yok yahu, reklam değil bu tabii. Haber..... Yani haber kılığına bürünmüş reklam.....Eh ! Herhalde.....Daha neler öğreneceksin... Ulan kazık kadar herif oldun, koca avukat, hala baban mı öğretecek sana bunları?..... Tamam, tamam.....Ben ayarlarım.....Ev telefonunu da veririm oldu mu ?.....Sue nasıl bu arada? Veletler ne yapıyorlar?..... Oldu, hepinizi öperim.....Ben ararım seni.....Ya da, adamlarla görüşür görüşmez sen bir haber ver....Oldu canım, haydi.....Görüşürüz.....

-Sol önde bulunan varil aydınlanır. Martha bidonun başında ayakta, Charlie yerde oturmaktadır. Elinde şarap şişesi vardır-

M- Charlie !

C- Hmm?

M- Bu insanlar bizden ne istiyorlar ?

C- Hangi insanlar ?

M- Ne bileyim, herkes işte..

C- Kimsenin bizden birşey istediği yok.

M- Nasıl yok ?

C- Bayağı... Biz yokuz ki...

M- Yok muyuz ?

C- Onlar öyle davranıyor... Yokmuşuz gibi...

M- Neden peki ?

C- Kimsenin işine yaramıyoruz da ondan.

M- Kimseye zararımız da yok ama...

C- Olsun. Biz yokluğu kabullenmişiz Martha, kazanmıyoruz yani... Kazanmamayı göze almışız... Kazanmadığında, kazandırmazsın. Bu çok büyük bir makina Martha. Küçük bir dişli olmayı göze almazsan, büyük dişliler arasında öğütülürsün. Çünkü Martha, tek seçeneğin, sana verilmiş bir eksen etrafında dönmektir. Sonsuza dek. Daha doğrusu aşınıp kırılana dek. O zaman da yeni bir dişli ile değiştirirler seni. (Elindeki şişeden bir yudum alıp, Martha'ya uzatır. Martha şişeye uzanır, Charlie' nin yanına oturur). Biz ise dişliler arasındaki yağ bile değiliz. Kısaca Matha, toplumun gözünde kocaman bir HİÇ sin sen.

M- Hangi toplum? (büyük bir yudum alır). Babam annemi ve kardeşlerimle bizi dövüp sokağa attığında kışını dönen toplum mu? Kim bu toplum dediğin ? On dolara annemin üstünde debelenip pazarları kiliseye giden adamlar değil mi toplum dediğin? O kara gözlü çocuk benden ucuza çalışıyor diye boka bulayan insanlar mı yoksa toplum? Ahh Charlie, öyle güzel gözleri vardı ki...

C- Bırak felsefeyi şimdi. Nasıl olsa bu saaten sonra hiçbir şeyi değiştiremezsin. Şarabın keyfini çıkar.

M- (şişeye bakar) Bu da yarılındı bile.

C- Dert etme... (Paltosunun cebinden bir şişe daha çıkarır). Devamı var.

M- Heyyy be! Sen toplum için gerçek bir değersin Charlie !

C- Yağcı karı !

M- Ne yağcılığı, (kahkaha atar) topluma ayak uyduruyorum

C- Geç kaldın canım !

M- Neye ?

C- Topluma ayak uydurmaya !

M- Doğru ! Bir zamanlar toplumun hizmetine sunabileceğimiz sermayemiz vardı, hiç olmazsa (gögüslerini kavrır, tartar), ama o da pörsüdü.

C- (kahkaha atar) Ha ha !... Yeni bir ekonomi terimi ! Pörsük sermaye ! ... Ya da gel, daha kibarca sönmüş sermaye diyelim.

M- Terbiyesiz!

N- Yahu birşey yapmadık, sen kendin söyledin.

M- İyi... Sen kendine bak! (Charlie'nin düğmelenmemiş pantolon önünü işaret eder). Senin sermaye neredeyse açıkta duruyor.

C- (telaşla pantolon düğmelerini iliklemeye çalışır, beceremez) Boşveer, cenaze evinin kapısı açık olur Martha !.

M- (kahkahayla) İlahi ! (elindeki şişeyi uzatır) Hadi al da, topluma değilse de, kendine yarayacak birşey yap bari.

C- (şişeyi alıp havaya kaldırır). O zaman topluma içiyorum.

M- Yetmez Charlie, insanlığa içelim.

C- İstedğin olsun. (Haykırır) Şerefine insanoğlu !

- Varil çevresindeki ışıklar kararırken, platform aydınlanır. Betty ve Howard Hogson'ın evlerinin salonu. Howard ayakta, çalışma masasının üzerine serdiği gazeteyi okumaktadır. Üzerinde bir fanela, boynunda asılı bir havlu ile, sabah traşını yeni olmuş, henüz giyinmesini tamamlamamış izlenimi vermektedir.-

H- Vay bee!! (içeriye selenir) Betty ! Gel, bak bizim oğlan dördüncü sayfada... Kocaman resmi var.

- Betty, ellerini bir bezle kurulayarak içeri girer-

B- Ne o ? Şu doktorun davası mı ?

H- Evet. O dava. Bak, şurada.

- Betty, gazeteyi kendine doğru çeker-

B- Ne biçim çekmişler! Ralph ile hiç ilgisi yok. Yaşlı çıkmış.

H- Eh, oğlun da artık lise öğrencisi değil yani...

B- Tamam da, benim oğlum çok daha yakışıklı bir kere.

H- Boşver şimdi fotoğrafı... Betty, müthiş oldu bu. Resmen köşeyi döndü oğlan.

B- Niye ?

H- Ne demek niye? Şu reklama bak be ! Kaç kişi okuyor bu gazeteyi, bir düşünsene ! Bir anda, ülkenin en tanınmış avukatlarından biri oluyorsun. Müthiş birşey bu !..

B- Gazeteye çıkmasa da, çok başarılı olurdu benim oğlum.

H- Yapma şimdi... Yani bütün bunlar çok güzel. Ama öğrenciliği, biliyorsun hiç öyle parlak değildi. Çok ite kaka okudu.

B- Olsun, sonradan açıldı o da.

H- Evet. Yaşamda ne kadar başarılı olacağını okul dönemi belirlemiyor. Fırsatçı olacaksın... Gözüaçık...

B- Senin gibi...

H- Ehh! Ben de kendime pay çıkarabilirim herhalde... Benim de öğrenciliğim felaketti!

B- Sen sona bak! (Howard'ın yanağına bir öpücük kondurur). Omlet ister misin ?

H- Bu sabah kahvaltı etmeyeceğim.

B- Neden o ? Hazırlıyordum...

H- Gece fazla kaçırdık herhalde. Sadece kahve içerim.

B- (içeriye yönelir) Getireyim o zaman.

- sahne arkasına kaybolur-

B- (sahne arkasından) Ne zamanmış ilk duruşma?

H-(yüksek sesle) Haftaya salı. Artık bütün kanallarda çıkar bizimki..

B- (elinde iki kahve kupası ile girer, birini Howard'a verir, koltuklardan birine oturur) Dur ben de bugün birkaç gazete daha alayım, saklarız. Haberlerde ne var başka ?

H- Yine saldırı... Dört asker daha ölmüş... Dün toplam oniki kişi...

B- Off!.. Ne zaman bitecek bu savaş ! Hani aylar önce bitmişti ?

H- Pek biteceğe benzemiyor. Sanki daha yeni kızışıyor ortalık gibi.

B- Ne kötü ! Korkunç birşey bu !

H- Ama gerçek. Her zaman olmuş...Hep de olacak.

B- Daha kaç kişi ölecek. Bir de masrafı düşün. Nasıl kalkacak bu ülke bunun altından ?

H- O tarafını hiç düşünme.

B- Ne demek düşünme, kolay mı o kadar askerin yemesi, içmesi, mermisi, bombası. Ne kadara maloluyor kimbilir. Bunlar da bizim cebimizden çıkıyor Howard...

H- Savaşlar çoğu kez kar-zarar hesabıyla yapılır yavrum. Bak, ne zaman büyük ekonomik buhranlar kasıp kavurmaya başlasa ortalığı, savaş gelir ardından. Büyük savaşı düşünsene ? O savaşın galibi olmasaydık, bu günlerin bolluğunu zor görürdük.

B- Yani, savaş bolluk getiriyor, öyle mi?

H- Kaybetmezsen.

B- Her bir bomba dünyanın parası imiş, geçen gün kanallardan birinde söylüyorlardı. Sonra diyorlardı ki, her ay bu işin maliyeti..

H- (sözünü keser) Bak, bu benim uçuk kaçık fikirlerimden biri değil. Üniversitelerde ekonomi derslerinde okutulan teorilerden biridir. Tamam mı?

B- İyi... Göreceğiz..Bu arada, bizim tatil işi ne oldu?

H- Ne tatili yahu şu sırada !

B- Güneye inecektik ya hani!

H- Bu sıralarda hiçbir yere kıpırdayamayız, tamam mı ! Bu bizim için büyük fırsat.

B- Yani Şu bela savaş bitmeden bir yere kıpırdıyamayacak mıyız bu sene?

H- Yahu Şu ihaleyi alırsak, kaç kiŐiye yiyecek göndereceğiz biliyor musun? Kaç asker var oralarda haberin var mı senin ? Öyle büyük bir iş ki bu ! Bir de silah parçası işine giriyoruz, bakalım olursa...

B- Siz ne anlarsınız ki o işten?

H- Anlamamız gerekmiyor. Biz aracıyız. Neyse... Bu işler öyle, haydi yapalım demekle olmuyor. Çok para dönüyor anlıyor musun, para ne kadar çoksa o kadar kiŐiyle paylaşmak zorundasın.

B- Kirli işler yani !

H- Hayır efendim. Bak, aklın ermeyen iŐlere fazla bulaŐma. Bu, sadece oyunun kuralı... Kazanıyorsan, ya da kazanmak istiyorsan, paylaŐacaksın.

B- Ona birlikte otlanacaksınız denir. Yasal mı yani bu paylaşmak dediğin ?

H- Her Şey kanun kitaplarında yazılı değildir canım. Ayrıca, istersen yasal isimler de bulursun yaptığına. Komisyon gibi.

B- Kılıfına uydurursun yani !

H- (sinirli) Yetti ama. Tamam, namussuz bir kocan var, oldu mu ? Sen dürüstlük abidesi kadına da hiç yakıŐmıyor. Bu yaŐamını da, oturduğun evi, kullandığın arabayı, ne bileyim seyahatlerini falan, hep bu dürüstlüğün sağlıyor sana.

B- Howard, yanlış anlıyorsun. Daha doğrusu aŐırı duyarlı oldun son zamanlarda.

H- Yahu nesini yanlış anlayacağım ? Yok yasal mı, yok otlanmak, yok kılıfına uydurmak.

B- Canım, soruyoruz sadece ! Sen demedin mi, aklın ermez diye ! Ermediği için soruyoruz...

H- Sorma o zaman...Neyse, sonuçta tatil falan hayal bu sene. Tamam mı ? Çok istiyorsan, sen tek başına git, tatilini yap.

B- (alaycı) Yok canım ! Daha nceki gibi mi? Yine zgrlğn tadını mı çıkaracaksın burada ? Kimleri atacaksın yatağıma bu kez?

H- (masanın kenarına oturur, sinirli) KabalaŐma yine. Bunları konuŐup halletmiŐtik, değil mi ?

B- Sen halletmiŐsin, belli. Ama ben hiçbir Şeyi kafamda halledemedim hala.

H- (bağırır) Bak, eskileri kaŐıyıp durma, anlıyor musun ?

B- Bağıрма bana ! Hiç olmazsa birazcık saygı göstermeyi dene.

H- (bağırmaya devam eder) Ne saygısı be ! İki de bir başıma kakılmasından bıktım artık aynı hikayenin. Ne zaman unutulacak bu ? Yok mu niyetin? O zaman ben sıkıldım artık bu işten.

B- (yüksek sesle) Ne demek istiyorsun sen ? Daha açık söylesene!

H- Daha açığı şu: Yeter diyorum, anladın mı yeter! Geçmişte olan biteni değiştiremeyiz. Ama yapamıyorum, unutamıyorum diyorsan, seni zorla burada tutan yok. Yeterince açık mı?

B- (şaşkın ve sakin bir sesle) Fazlasıyla açık.

-yerinden ani bir hareketle kalkar, sahne arkasına hızlı adımlarla yönelir, çıkar-

B- (sahne arkasından bağıırır) Yarın Linda eşyalarımı toplar. Telefonunu da açık tut. Avukatım arayacak bir ara.

- bir kapının çarpılma sesi yankılanır. Işıklar kararır-

- varil çevresi aydınlanır. Martha ve Charlie, varilin başında, ayakta ellerini varil üzerinde oğuşturarak ısınmaya çalışmaktadırlar-

C- İyi soğuk var ha!

M- Asıl birkaç saat sonra ne olacak, bilmem. Zaten geberik durumdayım (öksürükler).

C- Yürüyelim mi biraz? Isınırsın belki.

M- Yok be. Adım atacak halim yok benim.

C- Dün çok mu yoruldun sen ?

M- Ne yaptım ki yorulayım ?

C- Aslında bende de bir halsizlik var bu sıralar. Yine de ne dediler biliyor musun bugün depoda?

M- Ne?

C- Aygır gibiymişim. Dört kişinin işini yapıyormuşum.

M- Sen de sevindin, bunu söylediler diye. Salak...

C- Haydaa ! Niye salak olduk şimdi ?

M- Bu demektir ki, dört kişilik iş yaptırmışlar sana. Dört kişilik para da verdiler mi bari ?

C- Yavrum, bir aygırın yem parası kadarı ne yaparsa o kadar. Yarım kişilik ücret yani.

M- Adi be bu herifler !

C- İşine gelirse !

M- (durgun) Evet. Kural bu değil mi ?.. İşine gelirse...

- uzunca bir süre sessizlik-

C- Birden bastırdı bu yıl. Aslında şu metro istasyonlarını açsalar geceleri.

M- Bir kış açmışlardı. İki yıl önce miydi, neydi ?

C- Dört.

M- Yok canım, oldu mu o kadar!

C -Oldu ya ! Ne çabuk geçiyor değil mi !

M- (kahkahayla) Fena mı ! bir de yavaş geçtiğini düşün! (öksürük krizi).

C- (güler) Yahu ben başkaları için kaygılanıyorum.

M- Çok incesin !

C- Öyleyimdir. Sen başkaları için kaygılanmaz mısın? Egoist kadın ?

M- (duraksar, öksürükler arasında birşeyler söylemeye çalışır) Benim derdim
ç...(öksürüklerle sözü kesilir)

C- Çocuklar !

- Martha başını sallar-

C- Koca koca gözlü.

M- Evet... Onlar...

C- Ah! Martha !... Sadece savaşta ölmüyor çocuklar. Sokak aralarında kıvrılıp gidiyorlar...
Geçen gece şu marketin sokağında üç küçücük adam vardı, görecektin... En büyüğü
herhalde onüç-ondörtlerindeydi.

M- Eee?

C- Ne olsun ? Esrar çekiyorlardı !

M- Yapma be !

C- Yurttan kaçmışlar...Biraz konuşayım dedim ama, vız geldi tabii.

M- Eh ! Senin de pek etkileyici bir görünüşün var hani ! Ulan demezler mi adama, sen önce kendine bak !

C- Daha iyi ya ! Ben kendimin nesine bakayım ? Onlar bana baksalardı da, geleceklerinden korksalardı biraz !

M- Sen farklı mıydın Charlie, o yaşlarda ?

C- Ben değil, ama dünya farklıydı. Kaç yıl oldu Martha, bir düşünsene...Bu sırada neler oldu, bir düşün... Aya mı gidilmedi, bilgisayarlar mı çıkmadı, millet utanmasa her deliğine bir telefon tıkacak... Ama o çocuklar aynı bizim çocukluğumuzu yaşıyorlar Martha ! Nerede bu ilerlemiş insanlık ?

M- Sen söylemiştin, kuralı unutma...

C- Neymiş o?

M- (acı acı gülümser) İşine gelirse...

C- Ya gelmezse ?

M- Yapacak birşey yoksa eğer, (cebinden şişeyi çıkarır, göz hizasına kadar getirip içinde son bir yudum olup olmadığına bakar, sonra havaya kaldırır) şerefine içersin insanlığın...

- Işıklar kararırken, ekranda bombalama görüntüleri izlenir. Yüksek volümlü patlama sesleri eşlik eder. Sık sık kanal değiştirilen bir TV ekranı izlenimi yaratılarak ve aralara otomobil, parfüm, hamburger, deodorant, tatil köyü, ketçap reklamları konarak birbiri ardınca savaş, bombalama ve kaçışan insan görüntüleri ekranda görünüp kaybolur. Kapı zili sesi ile birlikte, seyirciye arkası dönük koltuktan uzanan bir el, ekrana doğru bir uzaktan kumanda cihazı tutar. Ekrandaki görüntüler kararır ve sesler durur. Koltuktan uzanan el, Raph Hodgson'a aittir. Yerinden kalkar, sahnenin sağ arkasından kaybolur.

R- (sesler, sahne arkasından gelmektedir) Hoşgeldin.

S- Merhaba, hoşbulduk.

R- Kolay buldun mu burayı?

S- Aramadım. Taksi ile geldim.

R- En iyisini yapmışsın. Geç içeri, rahatına bak.

- Sam sahneye girer, üzerinde günlük giysiler ardır, platformun ortasına dek ilerler, sağna soluna bakınıp, koltuklardan birine ilişir.-

R- (Sesi sahne arkasından gelmektedir- Birşey içer misin? Kahve ya da alkollü birşey?

S- Sağol, istemem.

R- (Sahneye girer, elinde bir şampanya şişesi ve iki kadeh vardır). Yapma doktor, bak bu tatliye işini kutlamalıyız. (Şişeyi gösterir) Buna da hayır deme artık.

S- Peki, gerçi bence kutlanacak pek birşey yok ama, olsun. Eşlik ederim.

R- Hah, şöyle ! Bak artık bu matem havasından çıkmalısın Sam (kadehleri masanın üzerine bırakıp, şampanya şişesini patlatırken konuşmayı sürdürür). Daha kutlanacak neler olacak yaşamında. Başına gelenler sana inanılmaz geliyordu, biliyorum. Bu gibi şeyler ancak gazetelerde okunur, insanın kendisi hiç yaşamazmış gibi gelir ama, o kadar yakınız ki bu tip olaylara...Hepimiz...Her an her şey gelebiliyor insanın başına Sam.

S- Evet. Öyleymiş...

R- Ama bak, herşey ne kadar farklı şimdi...Bir de iki gün önceyi düşün... Değil mi ?

- Sam başını sallar-

- Ralph çalışma masasının yanındaki müzik setine bir CD koyar-

R- Biraz da müzik dinleyelim. Beni en çok müzik rahatlatır, bilir misin ? Gerçi, operadan hoşlanır mısın, sormadım.

S- Severim. Daha doğrusu, severdim. Bu sıralarda neden hoşlanıp neden hoşlanmadığımı bilmiyorum.

R- Geçeer !...

-fonda Amok operasından “ Doktorun Aryası” öncesi kadınlar korusu duyulur (Başlangıcı 65dk.10 sn.)-

S- Neydi bu?

R- Duymamışsındır. Buralarda pek bulunmuyor. Hiçbir müzik dükkanında yok. Sinkin adında bir Rus bestecinin operası. Çağdaş.

S- Adı ne operanın?

R- Amok.

S- Duymamıştım gerçekten. Sen nereden buldun?

R- Ismarladım. St. Petersburg'dan bir arkadaşım getirdi.

- Ralph elinde iki kadehle gelir, birini Sam'e uzatır. Sam ayağa kalkıp kadehi alır, tokuşturular-

R- Daha güzel günlere.

S- Evet, çok çok daha güzel günlere.

-tenor aryası başlamıştır -

R- (müziği işaret eder) Nasıl ama ?

S- Müthiş! Çok duyarlı... Sonra bunu bana çeker misin?

R- İstedığın zaman. İstersen hemen...

S- Yok, yok... Bu sıralar değil... Daha sonra...

R- Hadi, oturup başlayalım artık. Şunu da kısıalım (müziğin sesi zor duyulur dereceye gelir)

-Ralph oturur-

S- Neye başlıyoruz ki ! Herşeyi konuştuk Raph. Neyi bilmiyorsun? Defalarca anlattım.

R- Tamam, sana bıkkınlık vermiş olabilir Sam. Ama herşeyi, en küçük ayrıntısına kadar tekrar dinlemek istiyorum. Bak, kulağa son derece sevimsiz gelse de, bu bir cinayet davası. Ve küçük ayrıntıların, gözden kaçmış ufak bir olayın, nesnenin büyük önemi var. Anlıyorsun değil mi? Amacım seni sıkmak, bıktırmak değil. Şimdi, en başa dönelim. Sen çavuş Michael'ı ilk olarak tutukevinde görmüştün değil mi?

S- Evet, tutukevinin görüşme odasında.

R- Peki neden sen ? Talep mahkemeden mi geldi?

S-Aslında askeri mahkemenin bir sivil psikiyatrist görevlendirmesi pek olağan değildi ama, şu daha önceki polislerin davasında da benzer görev üstlenmişim.

R- Şu iki Afrikalıya kötü muameleden yargılanan polisler.

S- Evet.

R- Hakikaten, ne oldu o davanın sonu?

S- Pek birşey oldu denemez.

R- Nasıl yani ?

S- Biri beraat etti, öbürüne de uyduruk bir ceza verdiler, sırf kamuoyu tatmin olsun diye, sonra kapandı, gitti.

R- İşe yaradın yani ?

S- Öyle sayılır.

R- İşkence senin uzmanlık alanın mı Sam?

S- Doktora tezim kurumsal şiddet üzerine idi. Birkaç kez bilirkişi raporu yazdın mı, artık bulamaz Hint kumaşı gibi sürekli aranırsın, bunları benden iyi bilirsin....

R- Peki, ilk güne dönelim. En başına.

S- (Dalgın) Dönelim... Bugün gibi hatırlıyorum. –uzunca bir süre sessizlik- Aman Tanrım! O kadar canlı ki herşey!

-Sahne yavaş yavaş kararır. Sağ köşedeki varil aydınlanır. Martha ve Charlie varil kenarında oturmuş, dizlerini karınlarına çekmiş, şarap içmektedirler. Martha bir öksürük krizine turulmuş gibidir.-

M- (boğuk bir sesle) Sigaran var mı Charlie?

C- Gebermek mi istiyorsun sen?

M- Sabahtan beri üçüncü sigaram olacak, inan.

C- Çok kötü öksürüyorsun ama.

M- Ondan değil. Şifayı kaptım galiba...İki gündür dökülüyorum.

C- Daha iyi ya! Üzerine cigara!.

M- Yahu Allah aşkına bırak şu ukalalığı da vereceksen ver şu zıkkımı! Gören de sağlığına çok dikkat eden soylu beyefendi sanır! Kıçımın asilzadesi!

C- Beğenemedin mi? (Başını bozulmuşçasına çevirir, paltosunun ceplerini karıştırmaya başlar)

M- Beğenmez olur muyum tatlım, sen benim gönlümün kontusun.

C- (kahkahayla) Kıçından gönlüne mi terfi ettik?

M- Nesi varmış kıçımın?

C- Pek soylu olmasa da, iyi bir kıçtır. Al bakalım (sigarayı uzatır). Ama hepsini içme, dibinde bana da bırak.

M- Yaşa be. Aslansın...(sigarayı yakar, derin bir nefes çeker, tekrarlayan öksürükler arasında, boğulurcasına) Söyle bakalım, soylu kıçların ne farkı var?

C- Oturdıkları zemin farklı şekerim. Bir de süründükleri tuvalet kağıdı.

M- (kahkahayla) Desene, soylulukta tek etken, çevre faktörü! (öksürükleri devam etmektedir)

C- Ver şunu bana ! (elinden sigarayı zorla alır). Nasıl olsa gebereceksin de, bu kadar acele etme bari..(Martha'nın öksürüklerinin dinmesini bekler) Biliyor musun, o beyefendiler, hanımefendiler var ya...

M- İpek mindere oturan kıçlar...

C- Evet, onlar. Onların gittiği lokantalarda bu zıkkımı içmek yasak, biliyor musun ?

M- E o hanımefendiler ve beyefendiler kokaine terfi ettiler de ondan.

C- Hayır efendim, sigaranın sadece sana zararı yok da onun için. Yanındakini de zehirliyorsun. Oysa, şu şarabın sadece içene zararı var. Anladın mı?

M- Anlamadım. Bizim de kimseye zararımız yok, ama yasaklıyız. Vebalı gibi uzağında tutuluyoruz insanların. Bir sürü alkolik insan var, sanatçısı, politikacısı, gazetecisi...Ama yasaklar bize...

C- (kahkaha koparır) İlahi Martha! Bu dünyada güçlüler ve güçsüzler var...Diğer sınıflamaların hepsi yapay... Onlar GÜÇLÜ alkolik sınıfındalar. Gücü sağlayan ne? Para...Evet, sadece para. Güçlüysen, yani kıçın ipeklere değiyorsa, seni işten atmak bile dünyanın parası... Oysa betona değen kıçların atılacak bir işi yok...Bir cümle ile özetlersek, paran yoksa ucuzsun. Anlıyor musun? UCUZ... Ve yasalar var güçlüleri koruyan Martha, sadece kişiler için değil, uluslar için de yasalar var.

M- Bu savaşlar neden çıkıyor yleyse?

C- İşte onu syluyorum... Yasalar güçsüzleri hizaya sokmak üzere konulmuştur. Kuralları da gller koyar bu canına yandığımın dünyasında...

M- Ve o yasalar, uluslar arasında konmuş o kurallar, çocukların ölümüne göz yumar, öyle mi?

C- Aynen yle... Neydi kural ? İşine gelirse !

M- Nasıl bir dünyada yaşıyoruz, Charlie ! Nasıl vahşi bir dünyada... (dalgın) Nasıl acımasızız, nasıl ilkel...

C- Ve nasıl İKİYÜZLÜ...

-ışıklar kararır. Arka plandaki masa üzeri aydınlanır. Metal gıcırtilı kapı sesi. İçeri giren Sam'dir. zerinde çık bir takım elbise, elinde bir dosya vardır. Dosyayı masanın üzerine bırakır, sağdaki sandalyeyi çekerek oturur. Bir süre sonra, kapı sesi yinelenir. Sahnenin sol tarafından avuş Michael Connors girer. zerinde turuncu mahkum elbisesi vardır. Sam ayağa kalkar, elini uzatır-

S- Merhaba avuş Connors, ben Doktor Samuel Davis.

M- Memnun oldum. Siz, avukatımın bahsettiği psikiyatrist olmalısınız.

S- Evet, yle.

-karşılıklı otururlar-

M- Neden böyle birşeye gerek duydu, anlamıyorum.

S- Davaya yararlı olabileceğini düşündü, ki haklı...

M- Neyi kanıtlayacaksınız doktor ? Deli olduğumu falan mı?

S- Bakın avuş, önce şu konuda anlaşalım. Benim görevim sizi yargılamak değil. Yardım etmek. Sizin gnlszlğnz hissedersen, srdrmem bu işi. Anlaştık mı ?

M- (isteksiz) Tamam.

S- şimdi,avukatınız söylemiştir, yarınki duruşmada büyük olasılıkla tahliye talebinin kabul edilmesini bekliyor. Ben de bir parça kendinizi topladıktan sonra, sizi muayenehaneme bekliyorum.

M- Peki.

S- (Arka cebinden çıkardığı cüzdanını karıştırarak) Size bir kartımı vereyim. Herşey yolunda giderse, Çarşamba ya da Perşembe günü beni ararsınız. Yanlış lütfen daha geç olmasın. Tamam değil mi herşey?

M- Tamam.

-ayağa kalkarlar, Sam tekrar elini uzatır, el sıkışırlar-

S- Görüşmek üzere

M- Görüşürüz.

-Sam sahne arkasına doğru yürür-

S- (bağırarak) Memur bey !

-metalik gıcırta sesi. Sam çıkar. Çelik bir kapının kapanma sesi. Michael sol arkaya doğru yürür, Sırtı seyirciye dönük olarak kısa bir süre bekler. Aynı kapı sesi yinelenir, Michael Connors çıkar. Kapı kapanma sesi yankılanır.-

- Işıklar, elinde telefonla çalışma masasına yaslanmış Betty' yi aydınlatır-

B- Ralph, merhaba yavrum.....İyiyim tatlım, sen ?.... O da iyi, hep bildiğin gibi gidiyor burada hayat. Sue nasıl, çocuklar?....Büyüğün dersleri nasıl?....Boşver, ileride düzeler....Canım, belli mi olur, şansı yerinde olsun.....Boşver, boşver.....Senin işler ?.....Evet, izliyoruz hergün gazetelerden. Geçen gün dördüncü kanalda vardı.... Deli misin? Senden daha fazla takip ediyoruzdur herhalde.....Ay, çok gururlanıyoruz tabii.....Bana bak, iyi meşhur oldun ha !.....Yaşa.....Çok güzel.....Gelecek celse ne zaman ?..... O gün artık tüm kanallara bakarız.....Gelmiyor musun buralara? Yüzünü unuttuk artık be yavrum.....Tabii, tabii. Şaka benimki.....Bilmez miyim ?..... Tahmin ederim.....Tahmin ederim.....Tabii.....Tabii.....Hayır, bir gelsen de, seni yeni cibimle gezdirsem diyorum.....(kalkayla) Evveett!!!.....Nar çiçeği.....Vallahi görenin gözü kalıyor. Biraz büyük benim için ama..... Benim aklımda yoktu, babanın sürprizi..... Ay işte, bilirsin babanı, böyle bayılır insanı şaşırtmaya.....Tatlı adam.....Oldu canım, hadi sen işine bak.....Tamam.....Tamam.....Söylerim.....Sue'yu da, çocukları da öp bizim için.....Hadi canım.....Hoşça kal.....Hoşça kal.....

-Sahne yavaş yavaş kararır. Sağ köşedeki varil aydınlanır. Martha, varilin yanında kıvrılmış uyumaktadır. Charlie ortalıkta yoktur. Birazdan kucacı tahta, kağıt ve karton parçaları ile dolu olarak sahnenin sağından girer. Varile doğru ilerleyip, kucagındakileri boca eder. Ateş harlamıştır-

C- Hey, Martha ! Bak ne biçim oldu ateş... Sabaha kadar idare eder artık... (başını Martha'ya çevirir, kafasını eğerek yüzünü görmeye çalışır) Uyumuyorsun, değil mi?

M- Donuyorum Charlie...

-Charlie çömelir, elini Martha'nın alnında dolaştırır-

C- Ne donması be ! Sen alev almışsın kızım, cayır cayır yanıyorsun!

M- Geçer birazdan...Dün de böyle oldu, biraz titretiyor, sonra terlemeye başlayınca geçiyor üşümen.

C- Biryerin ağrıyor mu?

M- (Titreyerek, zorlukla konuşur) Öyle şiddetli bir ağrım yok da, heryerim kırılıyor birkaç gündür. Bakma sen, birazdan düzelirim. (Öksürükler arasında) Hele sabahları hiçbirşeyim kalmıyor.

C- Dur biraz daha örtün hele

-Charlie paltosunu çıkarır, Martha'nın üzerine örter. Üzerinde, kolları kısa, önü zor iliklenen bir ceket kalmıştır-

M- Ne yapıyorsun sen? Saçmalama! Donarsın be bu soğukta!

C- Sen o hırkayla donmazsan, bana hiç birşey olmaz.

M- Benim içimde gazete var.

C- Bende Pazar ekleri de var.

M-(zorlukla güler) İyi...Şu üşümem geçsin de, değişiriz. Benimki Perşembe gününün.

C- Senin mantona ne oldu?

M- Gitti...

C- Nereye gitti tek başına?

M- (Öksürük krizi) Rose ile birlikte gitti.

C- Ona mı vermiştin?

M- Çok üşüyordu, ne yapaydım?

C- İyi de neden geri almadın?

M- Yapma Charlie, ölünün üzerinden giysisi alınır mı? Bana mezar soygunculuğu gibi geldi...

C- Yahu kadıncağızı senin mantonla mı gömdüler yani!

M- Tabii ki çıkarmışlardır üstünden, ama o çıkaran ben olmadım, anlıyor musun?

C- Ne romantik! Ben de bir ölü bulup çoraplarımı vermek isterdim.

M- Uygun olurdu...Nasıl olsa ölüler koku almaz.

C- Ne o, biraz canlandın galiba. Espri yapacak gücün geldi ha?

M- Hala donuyorum. Bana bak, al şu üstümdekini, yoksa birazdan ben düzeleceğim, sen başlayacaksın.

C- (Varilin başında ellerini oğuşturmaktadır) Ben iyiyiiiiim. Uzatma..

-kısa süre sessizlik-

M- Charlie ?

C- Hmmm..

M- Çocuğun kara gözleri gitmiyor gözümün önünden... Çocukların...Gözleri...Kocaman... Işıl ışıl...

-ışıklar kararır. Ekranda spiker-

Sp- Dünyanın gündeminde, son günlerde basında çıkan, savaş esirlerine yapılmış işkence görüntüleri var.

-ekranda işkence resimleri-

Sp- Olayın başlıca kahramanlarından Çavuş Michael Connors'in üç aydır askeri cezaevindeki görevini sür....

-ekranda erotik bir deodorant reklamı-

(ekrandaki görüntüler sürekli kanal değiştiriliyormuşçasına ardı ardına değişir)

-ekranda yaşlı bir kadın görüntüsü, bantta "Maryanne Tindall - Çavuş Michael Connors'in İlkokul Öğretmeni" yazısı-

Kadın- O zamanlar son derece efendi, aklı başında ve uslu bir çocuktur. Bir böceği bile incitebileceğini düşünemezdim... Biz çocuklarımızı böyle yetiştirmiyoruz...Bir keresinde, çok iyi hatırlıyorum.....

-ekranda bira reklamı, eğlenen, bira içen insanlar-

-ekranda orta yaşlı bir adam görüntüsü. Bantta "Fred Seamann - Çavuş Michael Connors'in Komşusu" yazısı-

Adam- Vallahi çok iyi bir komşuydu, hiç öyle birşey beklenmezdi, hele işkence falan... Bize karşı hep nazikti, komşuluk ilişkilerimiz de iyiydi. Belki biraz içine kapanık denebilirdi ama...

-ekranda son model bir otomobil reklamı-

- ekranda sosis reklamı-

- ekranda spiker-

Sp- Yapılan resmi açıklamada, olayın ulusal değerlerimizin karşısında olduğu, tüm ulusça büyük bir nefretle karşılanan bu bireysel sapık girişimle....

-ekranda tatil köyü reklamı, lüks restoranlar, çığınca eğlenen insanlar-

-ekranda prezervatif reklamı-

-ekranda iyi giyimli, yaşlıca bir yorumcu-

Yorumcu- Herşeyden önce, uluslararası alanda ülkemizin imajı zedelenmiştir. Hem de büyük ölçüde zarar...

-ekranda bombalama görüntüleri-

Kapı zili sesi ile birlikte, seyirciye arkası dönük koltuktan uzanan bir el, ekrana doğru bir uzaktan kumanda cihazı tutar. Ekrandaki görüntüler kararır ve sesler durur. Koltuktan uzanan el, Dr. Samuel Davis'e aittir. Yerinden kalkar, sahnenin sağ arkasından kaybolur.

S- (sesler, sahne arkasından gelmektedir) Hoşgeldin.

M- Merhaba, hoşbulduk.

S- Geç içeri, rahatına bak.

- Michael sahneye girer, üzerinde günlük giysiler vardır, platformun ortasına dek ilerler, sağına soluna bakıp, koltuklardan birine ilişir.-

S- (Sesi sahne arkasından gelmektedir- Birşey içer misin? Kahve ya da alkollü birşey?

M- Sağol, istemem.

S- (sahne arkasından) Kendime kahve koyuyorum, hazırda var yani.

M- Peki o zaman, ben de alayım.

S- Süt? Şeker?

M- Sade lütfen..

- Sam elinde iki kahve kupası ile gelir, birini Çavuş'a verir, oturur-

S- Evet Çavuş Connors. Bu arada, Michael diyebilir miyim sana?

M- Tabii, istersen Mike de.

S- İyi. Sen de bana Sam diyebilirsin.

M- Boşver...O pek kolay değil benim için.

S- Nasıl rahat ediyorsan... İstersen başlayalım...

M- Neye başlayacağımızı hala anlayabilmiş değilim.

S- Bu bir sorgu değil, Mike. Sadece sohbet edeceğiz seninle. Ne istiyorsan onu anlat. Örneğin, kendini tanıtır...

M- (ayağa kalkar) Yoo, doktor... Bunu isteme benden. Yok anan ne zaman çişe tuttu, yok babanın şeyini gördün mü gibi aptal sorularına cevap vereceğim, sen de, üstün yaratık, benim ne kadar zavallı olduğumu falan anlayacaksın, öyle mi ? Yok, arkadaş, kalsın...

S- Dur, dur... Otur hele... Bak Mike, bilime inanıyor musun?

M- Böylesine değil...

S- Ne demek böylesi?

M- O şarlatan sakallının adı neydi? Hani hepimizin piri..

S- Freud'u mu kastediyorsun?

M- Ta kendisini ! Hala modası geçmedi mi bu adamın yahu? Bence o adam doktor falan değil, sosyolog mu dersin, filozof mu bilemem. Herif için eni boyundan küçük herşey erkeklik aleti. Hani rüyamda muz gördüm demeye çekiniyorsun. Böyle bilim mi olur doktor?... Sonra kendini büyücü sanan bir sürü herif var ortada, senin gibi demeyeceğim, seni tanımıyorum, ama “anlat bakalım küçük yaratık, anlat ki şey yapayım, nedir, senin zavallılıklarını tek tek ortaya çıkarayım” diyen kompleksli zübbeler.

S- (güler) Bak, Mike... Bilim dünyası da bu senin dediklerini tartışıyor, tabii kullanılan tanımlamalar böyle değil, ama...

M- İyi o zaman... Tartışılan birşeyi üzerimde deneme, doktor. Somut şeyler sor bana. Kendini tanrı yerine koyup, yaptıklarım ya da yapamadıklarımından dolayı yargılamaya kalkma beni. Paylaşmak istiyorsan, sor, paylaşırım...Neye yarayacaksa...

S- Çok gerginsin Mike!

M- Gergin mi? Ne güzel be!... Gergin mişim !... Allah Allah!... Neden acaba? Milyarlarca insan beni izliyor televizyonda. Dün dayanamadım, açtım. Bu masum, sevecen, erdemli insanlar arasında bir vahşi!... Bir aşağılık serseri, bir acımasız, bir, bir taş yürekli, yani , bir, böyle, insanlıktan nasibini almamış bir yaratık !... Daha ne olsun ? Sokağa çıkamıyorum, evimde kalamıyorum, yahu linç ediliyorum doktor yahu, linç !!! Sonra da “gerginsin Mike” öyle mi?...

S- Peki, daha somut şeyler sorayım sana. (Gülümser) Kahveni içsene.

- Michael, kahvesinden bir yudum alır. Kısa bir süre sessizlik-

S- Bak ben savcı değilim, yargıç ya da jüri üyesi de değil. Ama sadece gerçekleri paylaşma adına sorular soracağım... Doğru mu Mike?...

M- Ne doğru mu ?

S- Bu yazılanlar, söylenenler, fotoğraf ve video bantlardakiler?... Yani, ne kadarı gerçek bu işkence olaylarının?

M- (kısa bir sessizlikten sonra, hafif sesle) Tümü... Hatta daha fazlası...

S- (bir süre duraksar) Pekii, ne hissediyorsun?

M- Ne hissetmem gerekiyor?

S- Bilmem?... Pişmanlık ya da suçluluk gibi.

M- Ya sen?

S- Ben mi?

M- Evet, seni soruyorum. Sen suçluluk duymuyor musun, bunca olan bitenden sonra?

S- İyi de, bunlar benim gerçekleştirdiğim eylemler değil ki ! Başkasının yaptıkları için ben neden sorumluluk yükleneyim Mike?

M- (ayağa fırlar, haykırmaya başlar) Neden mi? Neden ha! Beni insanlıktan çıkardınız da ondan. Kendi vahşi istekleriniz için beni kullandınız. Beni ve benim gibi nicelerini!!! Ölümün karşısına çıkardınız. Korkunun, kanın, vahşetin ortasına attınız ve elinizde televizyon kumandaları, lüks döşenmiş evlerinizde seyrettiniz bizi, oraya, ölmeye ve öldürmeye gönderdiklerimiz ne yapıyorlar diye! Hakkınız vardı tabii. Parasını ödemiştiniz.

S- Bunları ben mi yaptım?

M- Sen, köşebaşındaki kasap, taksi şoförü, işadamı, alt kattaki komşun, hepiniz!

S- Peki, gel bunu daha sakın konuşalım. Niye ayaktasın?

M- (ters) İyiyim böyle (sinirli ve yavaş adımlarla, elleri cebinde odayı dolaşır).

S- Biraz açsana bu dediklerini.

M- Nesini açayım doktor? (biraz sakinleşmiştir). Okumuş adamsın sen..Pahalı okullarda, benden çok daha uzun eğitim görmüşsün, anlamadığını söyleme bana...Bak, uluslar askerlerine çok şey borçlular, biliyor musun?. Yani, başta, ilk insan var ya hani? Onlar hep beraber, çoluk -çocuk, kadın-erkek kavga ederlermiş. Ne için? Mağaralarını korumak için. (gülür) Ya da, başkasının mağarasını, yiyeceğini yağmalamak için. Sonra, asker yetiştirmişler. Benim için öl ve öldür demişler. Bundan daha ağır bir görev olur mu? Git, ölümle tanış, ben burada kıcımlı büyütürken, sen orada benim kavgamı ver demişler. Sonra, kurallar koymuş toplumlar. Savaş kuralları... Vahşetin, ilkelliğin, ne bileyim daha, yani ölmenin ve öldürmenin kuralları... Niye konuşmuş bunlar? Senin gibiler evlerinde otursun diye. İşaretlemişler bizleri...

S- Ne işareti?

M- (sesini yükseltir) Hedef işareti, yani üniforma! Karşı tarafa mesaj açık !!! Senin gibiler, oturup kavga kurallarını bir bir belirlemişler. Tamam, kavgaya giriyoruz, ama herkese dokunmayalım. Aramızdan işaretli olanlar, bizim feda edebileceklerimiz. Sizinkiler de belli olsun, birbirlerini kırsınlar... Kazanan ganimeti alır... Üstelik, kararları da bizler verelim. Uygun görürsek, vuruşurlar, seyrederek uzaktan. Anlaşırsak, gerek yok o kadar masrafa... En ağırına giden ne biliyor musun doktor? Şu kadar sivil öldü diye kıyamet koparıyor ya ! Şu kadar insan değil, şu kadar sivil... Ben neyim doktor, söylesene? Hangi

tarafından olursam olayım, benim gibilerin ölümü neden daha doğal? Sen muayenehanende daha fazla kazanasın diye, ben niye gebermeyi hakedeyim?

S- Mike, savaşlar sadece açgözlülük ve saldırganlık üzerine yapılmaz. İnsan topluluklarının korumakla yükümlü oldukları ve kutsal saydığı kavram ve değerler vardır. Bazıları çok somuttur, vatan toprağı gibi. Bu uğurda canını verenler de “gebermiş” olarak adlandırılmazlar.

M- Git yaa! Konuyu saptırma, doktor. Bir savunan varsa, saldıran yok mu?. Uzaydan mı geldi o? İnsan değil mi o saldırgan? Eğer diyorsan ki, insanoğlu açgözlüdür, ilkeldir, vahşidir, dolayısı ile insanlık varsa savaş da var, tamam o zaman. Oldu, aynı fikirdeyiz... Ama bunca vahşetin arasında tutup bana yok vahşi, yok acımasız, yok bilmemne dersin, bunun adı ikiyüzlülük, tamam mı?

S- Asıl konuyu saptırmaya çalışan sensin, Mike. Tüm bu saydıklarının yaptıklarıyla ilgisi yok. Sen yaptıklarına mazeret arıyorsun, kabul et bunu. Gerçekle yüzleş... Sorduğum, çok basit bir soru idi: Pişman mısın? Ve sen henüz bir yanıt vermedin.

M- Basit bir yanıt mı istiyorsun, vereyim. (bağırarak) Yaptıklarım aşağılık şeyler miydi, EVET. İçinde bir parçacık, ne derler, duygu kırıntısı kalmış birinin yapabileceğı şeyler miydi? HAYIR. Hiç yaşanmamış olmalarını ister miydim? EVET. Ama pişman mıyım? BİLMİYOORUUMMM !! Çünkü yine aynı ıkkelliğın, aynı vahşetin içinde olsaydım, yine yapar mıydım, emin olamıyorum. Daha önce söyledim doktor, insanlıktan çıkmıştım, sizler çıkarmıştınız beni. Sizler !! Hem söylesene bana, kutsal kutsal diyorsun, kutsal olacak neyi koruyordum ben orada? Sizlerin çıkarları, benim orada olmamı gerektiriyordu, o kadar... Yani işinize geliyordu... Bu kadar basit... Yarın öbür gün kalkıp “keşke hiç olmasaydı bu savaş, zararı karını karşılamadı” dersiniz, ki dersiniz, benden nasıl özür dileyeceksiniz ha? Benim çektiğim ne olacak o zaman? Ne olacak, çektiğimle kalacağım. Önemli mi sizin için!... Hem, ben kimim ki, bakalım ben önemli miyim sizin için? Haa, şimdilerde çok önemliyim tabii. Buldunuz oyuncağı, oynayın. Hem vakit geçirirsiniz, hem de vicdanınız rahatlar... Ulan bu şey gibi be! Hani, genelevin önünde kızla el ele tutuşmuşsun, bütün karılar çıkmış, yuhalıyor, namussuzlar diye bağırıyorlar. Taşlıyorlar hatta...

S- Peki, senin çıkarın orduya yazılmanı gerektirmedi mi? Sırf bizlere iyilik olsun diye mi taşıdın o çavuş rütbesini? Sen bir paralı askerdin, Mike... O işe talip olan sendin. İşin de savaşmayı gerektiriyordu. Oturup romantik şiirler yazmayı düşledi isen, yanlış meslek seçmişsin.

M- Baban ne iş yapardı doktor?

S- Bunun konumuzla ne ilgisi var?

M- Çok ilgisi var. Zor birşey sormadım. Babanın mesleğı bir sır değil herhalde.

S- Doktordu.

M- Deli doktoru muydu o da?

S- Psikiyatrist olup olmadığını sormak istedin sanırım.

M- Her ne haltsa ! Tamam, o da psikiyatrist miydi?

S- Evet Ne olmuş?

M- (kahkahayla) İşte genetik!... Gel de inanma... Babadan oğula geçen yeteneğe bak be! Soylu meslek yeteneği... Kusura bakma doktor, bizde o yetenek eksik. Benim babam yoksul bir çiftçi idi. Ailemin gücü bu kadarına yetti tamam mı?.. Aslında babam tam Harward'a yolluyordu, hukuk okuyayım diye, ben vazgeçirdim biliyor musun? Boşver yaa baba dedim, benim idealim çavuş olmak dedim. Dedim, hem daha kıyak iş, hem ölüm var ucunda, çekilir mi şimdi Harward dedim. Vazgeçti adamcağız tabii. O da biliyor, çavuşluk daha cazip...

S- Meslekler, insanlara babalarının hediyesi değildir Mike. Ben yıllarımı verdim, ülkenin en köklü okullarında okudum, çalıştım, çabaladım, kendi emeğimle geldim bu duruma... Ayrıca pek çok avukat, doktor, mühendis, işadami vardır çevremde, yoksul birer çiftçi çocuğu olan.

M- Ama benim çevremde, tersine hiç rastlanmaz.

S- Ne demek o?

M- Yani bir doktor ya da avukat çocuğu olup da, çiftçilik yapan bir yoksula hiç rastlamadım, bugüne dek. Sen rastladın mı hiç?.. Ülkenin en saygın okullarında okumuşmuş... Kızımın kenarı ! Okutuldum desene !

S- Mike, zor günler geçirdiğini biliyorum, ama bu saldırgan tutumunu en azından bana karşı kullanmazsan mutlu olurum. (Sesi hafifçe dikleşir) Sadece sana yardımcı olmaya çalıştığımı unutma. Bir şeyi daha unutma. Orada onbinlerce asker vardı görev yapan, sence hepsi senin gibi mi davrandılar?

M- Kimin nasıl davrandığını televizyon başında mı izledin doktor? Savaşı seyrederken NBA final serisini de kaçırmadın umarım ha ? Hem arada değerlendirmeler de yapmışsındır. Bak, bu asker iyi çocuk, karakteri sağlam. Şu arkadaki kompleks sahibi, tüfeği tutuşundan belli. Aşağı bakıyor namlu... Çocukken hep alay etmişler bununla... Babası da dövermiş sık sık... Uff en arkadaki gaddar! İğrenç bir kişiliği var bunun. Müthiş bir işkenceci çıkar bu heriften... Hani psikiyatristsin ya ! Her boktan anlarsın sen. İnsanüstü yaratık !

S- Bak, bir psikiyatrist de olsam, bu ilişki senin bana giderek artan dozda hakaret etmeni haklı kılmaz tamam mı? (sesini yükseltir) Küstahlığa izin vermem, bunu bil.

M- Ne oldu? Sinirleriniz mi bozulmaya başladı efendim? Senin gibi iyi eğitim görmüş bir beyefendiye yakışıyor mu sinirlenmek doktor? Ayrıca, azıcık sabırlı olmaya değmez mi sence? Söylesene, değmez mi? Ne kadar alacaksın bu dava sonunda? Belki de ekstra ödeme yapmamı bekliyorsun, daha sabırlı olabilirsin o zaman ha?

S- Yeter ! Bu görüşme bitmiştir! Avukatını arar, söylerim, ben yokum bu işte. Tamam mı? Şimdi çık buradan. Bir daha da gelme bana, sakın gelme...

M-(bağırarak) Gelmeyi isteyen ben değildim. Meraklısı da değilim seni görmenin. Üç kuruş kazanacaksın diye bir daha senin kırıtmalarını izleyemem zaten, karı kılıklı herif.

S- Çık dışarı dedim canı ! Sen düzelmezsin oğlum, senin gibileri düzeltecek tedavi bulunmadı daha. Sen insanlığın yüz karası !

-Kapıya doğru yönelmiş olan Michael durur, Yavaşça geri döner-

M- İnsanlığın yüz karası ha ? Canı ha ? Senin gibiler nasıl anlarlar ki beni? Sen hiç savaş gördün mü ulan? (yavaş adımlarla yaklaşır). Hiç yaşadın mı ? Savaş denince senin aklına Ben Hur gelir be! Geyik Avcısı filmini de seyretmiş miydin? Orada bir Rus ruleti sahnesi vardır. Hatırladın mı ? Ne kadar gerçekçiydi değil mi? Çok beğenmişsindir. Ha? İnsancıl bulmuş muydun o sahneyi de?

-Sam koltuktan ayağa kalkmıştır, yüzünde büyük bir koku ifadesiyle geri geri adımlar atar-

M- (bağırarak sürdürür) Senin de kafana çevrilmiş namluya meydan okuduğun oldu mu ulan ? Söylesene! Her adımında ayağının altındaki bu pahalı parkelerin patlayabileceğini düşündün mü? Söyle!!

- Sam yüzü Michael'a dönük, geri geri adımlarla, Michael ise Neredeyse vücudu Sam'a bitişik, ağır hareketlerle çalışma masasının kenarına dek ulaşmışlardır. Michael'ın eli pantolon cebine gider. Ardından, elindeki sustalı bıçağın açılma sesi duyulur.-

M- (haykırır) Sen ölüm korkusu nedir bilir misin?

-bıçağı Sam'ın boğazına dayar-

M- (yine haykırarak devam eder) Haydi, kibar adam, insancıl değerlerin savunucusu, salon beyefendisi, söyle!!! Ölüm korkusu nedir bilir misin?

S- Mike, bak, sakın ol... Benim amacım şey değildi... Ben..

M- (avazı çıktığı kadar) Soruma cevap ver ulan !!!

-bıçağı daha fazla bastırır. Artık Sam neredeyse sırtı masaya degecek şekilde geriye yaslanmıştı-

M- (haykırarak) Böyle bir duyguyu tattın mı hiç, gebereceğini hissett...

-sözü yarım kalır. Bir süre her ikisi de hareketsizdir. Sonra, Michael'ın vücudu yavaş yavaş bükülür, bir dizi üzerinde çömelmiş gibi bir hal alır. Sam'in elinde kanlı bir kitap açacağı vardır. Yüzü şaşkınlık içindedir.-

S- Mike?..Aman Tanrım!..

- Michael'ı koltuk altlarından tutarak, koltuklardan birine taşır.

S- Mike? Mike cevap ver!!

M- Karnım...

S- Ne yaptım ben ? Aman Tanrım, aman Tanrım. Mike, dur... Dur hemen yardım çağırırım.

-yerinden fırlar, çalışma masasının üzerindeki telefona koşar, çevirirken-

S- Off neler oldu böyle !!! Nasıl yaptım !!! Off!!! Alo, ben Doktor Davis, altıncı Cadde yüz kırk ikinci blok, elliiki. Bir yaralı var.. Bıçaklanma...

M- (bitkin bir sesle) Ben bıçakladım desene !

S- Acil, evet çok acil.

M- İnsanlığa sığmazdı ama yaptım de.

S- Bilmiyorum, gömleği kan içinde... Karnından, evet.

M- Korkmuştum de ...

S- Konuşabiliyor şimdilik... Tamam...Çabuk, ne olur...

M- İnsanlıktan çıkmıştım de...

- Sam, Michael'ın yanına koşturur, diz çöker. Bir yandan gömleğini sıyırmaya çalışmaktadır.-

S- Şimdi gelirler Mike! Şimdi!! Aman Tanrım!! İyi misin Mike? İyisin değil mi?

M- Donuyorum. Dudaklarım uyuşuyor. Ellerim...

S- Dur, dur konuşma...

M- Yoo, dinle. İşte savunmam doktor. (kesik kesik) Ben insanoğlu... Zalim...Vahşi... İlkel...
ve... Daha önemlisi,...İkiyüzlü...

S- Tamam, tamam Mike... Şimdi bak, derin nefes al... Aman Tanrım...Aman Tanrım...
Geliyorlar...Off ne oldu böyle... Aman Tanrım... Mike?...Mike!!!

-sahne kararır-

- varilden çevreye yayılan ışıklar aydınlanır. Martha, üzerinde Charlie'nin paltosu, yerde iki
büklüm yatmakta, Charlie ceketine sıkı sıkı sarınmış, varil başında ayakta durmaktadır. Başını
çevirir, Martha'ya bakar, yavaş yavaş başına gidip eğilir, yanına çömelir-

C-Hala titriyorsun Martha, Üşümen geçmedi mi?

- Martha'dan anlamsız inlemeler-

- Charlie elini Martha'nın alnında dolaştırır-

C- Off ! Fırın gibisin... İnsanın ateşi yükselince üşümesi geçer ama, niye böyle oldu ki!...

- Martha'dan yanıt gelmez-

C- Sabah olsun hele, şu düşkünler evine gideriz. Haftada iki kez doktor geliyor oraya Martha!..
(duraksar) Yarın ne günlerden?...Olmadı... Boşver, zaten oraya gelen doktor Napolyon'la
aynı yaşta... Hah! Bizim Fred'in bir müşterisi var, doktor... Yani, eskiden doktormuş... O iyi
adam... Neyse, hallederiz tamam mı?... Takma kafana yani...Şimdi uyu... Uyumak en iyi
ilaç Martha... Ben de buradayım, tamam mı?.. Takma kafana... Bir kere daha böyle
olmuştun...Hani geçen sene...İki gün sonra nasıl, domuz gibi kalkmıştın ayağa...Ne
sağlam karısındır sen...Değil mi?...Ha?...Öyle birazcık ateşle birşey olur mu sana?...Olur
mu hiç?...Ha ?...Martha ?...

-bir süre sessizce çömelmiş, Martha'yı izler. Elini yine Martha'nın alnında, saçlarında
dolaştırır. Sonra, ani bir karar vermişcesine ceketini çıkarır, Martha'yı örten paltonun üzerine
serer. Üzerinde bir eski gömlekle kalmıştır.-

C-Şimdi uyu sen... En iyi ilaç, uyumak...Bir sabah olsun...Takma kafana Martha...

-ayağa kalkar, ellerini varilin üzerinde dolaştırıp ısınmaya çalışır. Yavaşça çömelip iki büklüm,
varilin başında, sırtı seyirciye dönük, hareketsiz, bekler.

C- Takma kafana...

-ışıklar söner-

-ışıklar platform üzerindeki koltukları aydınlattığında, doktor ve avukat koltuklarda oturmaktadırlar. Ralph arkasına yaslanmış, Sam öne eğilmiş, dirsekleri dizlerinin üzerinde ve başı ellerinin arasındadır. Yavaşça doğrulur-

S- İşte hepsi bu ! Daha fazla öğrenmek istediğin birşey?

R- Yoo.. Herşey açık. Daha önce söylediğim gibi, olayların gelişimi, çavuşun savaş esirlerine işkence yapan biri oluşu, yani şiddete yatkın oluşu, senin temiz geçmişin, bıçaktaki parmak izleri, sustalı bıçağın bir saldırı aleti oluşu, oysa senin kendini korumak için bir kitap açacağı seçmen... Bunların hepsi işimizi kolaylaştıracak şeyler. Yine de iddia makamının saldırılarına açık noktalar var, Sam.

S- Neymiş onlar ?

R- Birincisi, bir tanığımız olsaydı, herşey çok daha kolay olurdu.

S- Kusura bakma, kimseyi çağırıp seyrettirmek aklıma gelmedi o telaşın arasında...

R- Ama, asıl sorun o değil.

S- Ne ya ?

R- Sam, sen bir psikiatristsin.

S- Ne olmuş psikiatristsem?

R- Yani, aklını tümüyle yitirmiş insanlardan tut, en saldırgan kişilik yapısına sahip olanlara dek, herkesle bire bir iletişim kurmak senin mesleğin, daha doğrusu görevin.

S- O zaman, görevi ihmalinden yargılasınlar beni, adam öldürmekten değil... Ne ilgisi var benim mesleğimin, ben bir insanım öncelikle... Tüm düşkünlükleri, zayıflıkları, ne bileyim, duyguları, güdüleriyse, bir insan...

R- Tamam, o adam saldırgan bir psikopattı, kabul.

S- (düşünceli) O adam saldırgan değildi...

R- Ne?

S- Saldırgan değildi, diyorum.

R- Neydi ya ? Eli, kolu bağlı çaresiz insanlara acı çektiren, onları aşağılayan bir caniydi. İnsanlıktan nasibini almamış bir şerefsizdi. Yetmez mi?

- Sam, yanıt vermez, sessizliğini korur-

R- Nasıl dersin saldırgan değildi diye?... Saldırgan tanımlaması iltifat olur onun için.

S- (durgun, kendi kendine konuşur gibi) Haklıydı...

R- Ne?

S- Haklıydı diyorum.

R- Yaptığı iğrençlikler konusunda hak mı veriyorsun ona?

S- Hayır... Bizlerin, acımasızlığımız, vahşiliğimiz ve ilkelliğimizin farkında olmadığımız konusunda, kendi vicdanlarımızı rahatlatmak için onu linç etmeye çalıştığımız konusunda...

R- Bırak şimdi, Şam. Şunu bir düşünelim. İşkence kime yapılır ? Çaresize... Eli-kolu bağlı olana... Güçsüze... Ve sen, karşındakinin hiçbir şey yapamayacağını bildiğin için, korkusuzca gücünü kullanırsın onun üzerinde. Her kavganın riski vardır, Sam. Oysa bu bir kavga bile değildir. Kaybetme olasılığın yoktur bu işte. Böyle adice, böyle adaletten uzak, böyle şerefsiz bir güç gösterisi olur mu? Bir belgeselde seyretmişim, yaşlı bir arslan vardı, gözleri görmeyen.. Bir başka genç erkek tarafından sürüsünden kovulmuştu. Avlanmaktan acizdi. Sıska vücudunda yaralar açılmıştı. Ölümü nasıl oldu biliyor musun ? Birkaç yıl önce yanına bile yaklaşamayan çakallar ve akbabalar nöbetleşe yediler onu... Canlı canlı... Sonra da ölüsünü paylaştılar. Hadi, doğanın onlara yüklediği görev bu, yani leş avcılığı diyelim. İnsanın böyle bir görevi var mı sence ? Acize, güçsüze eziyet etme insan doğasının bir parçası mı ha ? Oysa, işkenceyi yapan insanoğlu Sam... Sakın bana bu alçaklığı mazur göstermeye çalışma...

S- Hiç öyle bir niyetim yok. İşkence denen olayın adiliği, alçaklığı, şerefsizliği konusunda bir şüphem de yok. Anlatmak istediğim farklı birşey Ralph. Sanırım Michael de bunu anlatmaya çalışıyordu..

R- Neyi ?

S- Bir insanlık kavramı yaratmışız. İyi, güzel, doğru adına bazı değerleri yüceltip, bazılarını lanetlemişiz. Ama bu arada çıkarlarımız, başka alçaklıkları hoş görmemize yol açmış. İnsanlık dışı diyoruz işkenceye. Doğru... İnsanlık dışı... Bunu tartışmak bile rahatsız ediyor beni.. Elbette çocukları rehin almış bir teröristin yaptığı ile, savaşta yaşananları aynı kefeye koymuyorum. Vahşetin bazı türleri iğrençlik ötesi, doğru... Ama bu kadar iğrenç değilse yapılanlar, hoş görülebilir, ha ? Peki, birkaç saniye içinde ikiyüzbinden fazla insanı öldüren, çok daha fazlasını sakat bırakan bir bombayı planlamak, üretmek, atılmasına karar vermek, o bombanın düşmesine yarayacak kapağı açmak üzere bir düğmeye basmak, daha masum, daha kabul edilebilir, öyle mi ? Yaşam boyu kolsuz- bacaksız, ya da kör, ya da kötürüm kalmak zorunda kalan bir çocuk, o işkence görenlerden daha mı az acı çekiyor sence? Ama bu ilkelliğin adı savaşsa, bunlar kaçınılmazdır, tabii ki ölenler, yıkılan evler, kolu kopmuş çocuklar, yanmış bedenler olacaktır ha ?... Değil mi ?... Ve senin, benim, bu olan bitenden

hiç sorumluluğumuz yokmuşcasına, bu ilkelliğin içine yolladığın neredeyse çocuk yaşta insanlardan, erdemli davranmalarını bekleyeceksin.. Öyle mi?.. Michael da bu ikiyüzlülük içinde yetiştirilmişti. Aynı ilkel dürtülere sahipti, benim gibi... Hatta senin gibi...

R- Benim gibi mi ? Ne diyorsun sen?

S- Ne mi diyorum? (ayağa fırlar, sesini yükseltmeye başlar, sinirli adımlarla dolaşmaktadır) En az onun kadar suçluyuz, diyorum. Biz vahşetin en büyüğüne, savaşa onay verirken, bu insanları “haydi, git ve öldür” komutu ile sırtlarını sıvazlayıp, marşlarla uğurlarken, çocuklarımız bilgisayar tuşlarına dokunup ekranı kana boyarken, binlerce insanın ölümünü elimizde bira kutuları ekranlardan izlerken, kimi yargılama hakkına sahibiz ki? ..

R- Ülkeleri için yaşamlarını feda edenleri değil herhalde. Bak, doğaya bak. Diğer canlılara bak. Yaşam başlı başına bir savaş... Anlamıyor musun, bir savaş !...Bizim yargıladığımız alçaklık, sadece alçaklığı yargılıyoruz tamam mı ? Sadece kalleşliği... Yoksa insanoğlu da, tıpkı diğer canlılar gibi, varolduğundan beri dövüşüyor Sam.

S- Doğru, var olduğundan beri dövüşüyor...Bıçak sokuyor, gırtlak kesiyor, topraktan çıkardığı madenleri işleyip boru haline getiriyor, içine daha küçük metal parçalar koyup, arkasından kendi bulduğu patlayıcılarla itiyor bu metal parçalarını ki, gidip bir başka insanın barsaklarını delsin, kafasının bir yanından girip öbür yanından çıksın diye!. Plastikten zararsız taklitlerini çocuklarının eline veriyor, şimdiden öldürme alıştırmalarına başlasınlar diye. Yetmiyor, daha büyüklerini yapıyor bu metal boruların.. Daha büyükleri ki, onlarca, yüzlerce barsağı aynı anda deşsin. O metallerden havada uçabilen aletler yapıyor. İçine yere düşünce patlayan, yakan, parçalayan kapsüller koyup uçuruyor. Kendi cinsinden canlıların topluca bulunduğu yerlerin üzerine gelince, bırakılıyor havadan bu kapsüller. Onlarcasını öldürmek yetmiyor, binlerce onbinlerce, milyonlarca insanoğlunu, ağacı, kuşu, yılanı, böceği bir anda yok edebilecek olan kozalar üretiyor insanoğlu. (bağırma başlar) Ve para döküyor bu işe. Tüm bu gezegendeki açlığı engelleyebilecek paranın altı-yedi katını döküyor. Çünkü para kazanıyor, bu işten. PARA. Yani çıkar, yani, egemenlik.. Çıkarlarını gerçekleştiriyor, başkalarına boyun eğdiriyor, eziliyor insanoğlu, ezdikçe kazanıyor Ralph, vahşi bir zevk alıyor bu işten ve bu vahşetin, bu ilkelliğin cinsi, dini, ulusu yok, çünkü insanlığın en kolay paylaşılan karakteri bu, Ralph, anlıyor musun?

R- Yani sence haklı savaş diye bir kavram yok, öyle mi ? Karşında, onbinlerce masumun kanına girmiş katiller de olsa, sana değilse de çocuklarına, onların yaşayacağı dünyaya tehdit oluşturan gözü dönmüşler topluluğu da olsa, bunlar senin kavganı haklı kılmaz ha ? İnsanlığın tarih boyunca geliştirdiği kavramlar var Sam. Onur gibi, özgürlük gibi... Bu uğurda canını yitiren savaşçıları büyük bir minnetle anıyor uluslar. O kahramanlar, insanlığın bugünlere gelmesinde büyük pay sahibi bence.

S- Bak, ayrı şeylerden bahsediyoruz. Ben insanoğlunun ilkelliğinden bahsediyorum, sen olayı haklı-haksız temelinde alıyorsun.

R- Ne temelinde alacaktım ya ? Haklı isem sonuna kadar savaşırım. Tehdit altındaysam, çocuklarımın yarınlarından korkuyorsam, korkakça kabullenmek yerine savaşırım. Ülkem için savaşırım, özgürlüğüm için savaşırım.

S- Özgürlük savaşı veriyorsan eğer, başka insanlar senin özgürlüğünü kısıtlıyor demektir. Onur savaşı veriyorsan, onurunu zedeleyen kim ? Senin gibi insanoğlu değil mi gene ?.. Tarihe bir göz at. Kıyımlarla dolu... Bunları yapan hep insanoğlu... Biraz güçlenen, güçsüzü ezmiş tarih boyu... Ve herkes parmağı ile başka insan topluluklarını işaret ediyor, kendi geçmişi çok temizmiş gibi. Bizler bile, yüzyıllar önce başkasına ait olan atalarımızın döktüğü kanlarla sulanmış topraklar üzerinde oturuyoruz. Çocuklarımıza başka ulusların geçmişte yaptıklarını öğretip, “bakın !” diyoruz, “ne büyük barbarlık”. Ama kendi yaptıklarımız hep kahramanlık olarak sunuluyor küçücük beyinlere. Oysa ki aynı ilkel memelinin soyuyuz hepimiz , Raph. En büyük katliamların kurbanı olan insan toplulukları, ellerine fırsat geçti mi, acımasızlığın daha büyük örneklerini sergilemekten geri kalmıyorlar... Ve bu acımasızlık, kabul görmenin de ötesinde, kutsanıyor çoğunlukla. Çocuklarımıza kavganın, kan dökmenin erdemleri anlatılıyor.

R- (sinirlenir, yüksek sesle) Çocuklarımıza anlatılan bizim varolma nedenimiz beyefendi ! Tarihimiz !!!!. Bizi biz yapan şeyler anlatılıyor onlara !

S- Biz... Hep haklı olan biz... Biz kim ? Biz işte, çıkarları uyuşanlar. Bir de onlar var, bizim dışımızdakiler... Şerefsizlikler, kallesizlikler onlardan beklenir. Onların topraklarımızda gözü vardır. Acımasızdır onlar, bizlerin erdemlerini paylaşmazlar. Bizim geçmişte yaptıklarımız, hep haklı nedenlere dayanır. Bize ait herşey hoşgörülebilir, bir yolunu bulursun... Onlarsa, yok edilmeyi çoktan hakedecek şeyler yapmışlardır geçmişlerinde. Ama işin garibi, yok etmekle varlıklarından kurtulamazsın. Onlar yok olursa, bizler bölünür, yeni bizler ve onlar oluruz. (bağırır) Anlıyor musun Ralph ? Asıl gereksinim duyduğumuz şey bu ikiyüzlülüğün kurtulmak. İyi niyet yani. Evet, sadece iyi niyet. Kişiler, topluluklar, hatta uluslar bu iyi niyetten yoksun... Alabildiğine ikiyüzlü... Benim eli kanlı canileri, saldırgan tiranları savunmak gibi bir niyetim yok. Ama önce şunu kabullenmemiz gerek Ralph. Hangi ulustan, dinden, renkten olursak olalım, vahşi, ilkel ve çıkarıcı olduğumuz gerçeğini kabullenmemiz gerek. Kabullenelim ki düzelmek için bir çabamız olabilsin. Yoksa bu ikiyüzlülükle kendi cinsimizin sonunu getireceğiz.

R- Sen rüya görüyorsun Sam. Beğensen de, beğenmesen de, insanoğlu bu... Üstelik doğa yasası, güçsüze yer yok bu dünyada. Birey de olsan güçlü olacaksın, ulus da olsun... Ve güçlü kazanır, Sam, ezilmemek, ayakta durmak için sadece güçlü olmak da yetmez. Uğraşırısın, didinirsin, gerekirse savaşırısın. Senin romantik düşlerinle gerçek yaşamın ilintisi yok.

S- Yok, çünkü sen de, senin gibiler de bu vahşetten besleniyor, avukat bey. Tüm bunlar insan topluluklarının çıkarları için yapılıyor. Her şey kar-zarar hesabına endeksli... Senin kazancın varsa işin ucunda, başkaları, başka insan toplulukları, yani senin gibi nefes alıp-veren, seven, neşelenen, üzülen, ağlayan, kahkahalar atan, çocuğunu emziren insanlar

imha edilebilir. Yaşamın gerçekleri bunlardır, öyle mi avukat bey? Senin çıkarlarına hizmet ettiği sürece, bu gerçekler rahatlıkla kabul edilebilir, değil mi?

R- İnsanlık yüzbinlerce yıldır bu çılgınlığın içindeyse, ve benim bireysel olarak yepyeni bir insanlığın temellerini atmaya gücüm yoksa, buna yaşamın gerçeği denir Sam.

S- Gücün yoktu da, çaban oldu mu hiç?

R- Ne o, bakıyorum beni yargılamaya başladın. Oysa savunma durumunda olanın sen olduğun zannediyorum. Ayrıca ikide bir “senin çıkarların” deyip durma. Benim çıkarlarım ile seninkilerin farklı olduğu kanısında değilim. Ne yani, sen savaş karşıtı bir eylemci idin de haberimiz mi yoktu ? Akşamları muayenehaneni kapatıp evine giderken, yeni bir arabanın düşlerini kurmak yerine, savaş kurbanlarına ağıtlar mı düzüyordun? Yoksa, ancak başın belaya girdikten sonra gökten vahiy mi indi ? Ayrıca şunu söylemeliyim: Bütün bunlar, ne o çavuşa yaptıklarını yapma, ne de sana bir insanı öldürme hakkı vermiyor Sam.

S- Yaa. Ama sana da bir sorumluluk yüklemiyor öyle mi sayın avukat?

R- (sinirlenir) Başka bir insanın canına kasdedecek kadar hiç gözüm dönmedi benim, doktor bey.

S- Dönmedi haa! (sesi sakın bir tondadır) İyi terbiye almış, uslu çocuk! İyi para kazanan, mesleğinde yükselmiş iyi vatandaş! (yavaşça cebinden bir sustalı çıkarır, açar). Bunu görüyor musun peki ?

R- Saçmalama Sam, ne işi var o bıçağın sende ?

S- (yaklaşır) Bu bıçağı gırtlığına dayarsam, korkar mısın? Ha ? Söyle, korkar mısın ?

R- (ürkmüştür) Böyle şaka olmaz, Sam. Bak sok onu cebine lütfen !

S- (bağırır) Soruma yanıt ver !!! Korkar mısın !!!

R- (kekeleyerek) Ta...Tabii korkarım Sam, kim korkmaz ki!

- Sam Ralph'ın oturduğu koltuğa iyice yanaşmıştır. Ralph'ın üzerine abanır, bıçağı boğazına dayar-

S- Şimdi söyle avukat! Yüksek sesle söyle ! Korkuyor musun ?

R- (boğuk bir sesle) Evet...

S- Duymuyorum !

R- (daha yüksek) Evet...

S- Bir de şunu söyle... Seni geberteceğimi bilsen, elinde bir bıçak olsa, bana saplar mıydın?
Ha?

R- (kısık sesle, kesik kesik) Olur mu Sam, ben...hiç sana...

- Sam bıçağı iyice bastırır-

R- Ne yapıyorsun? Dur, yalvarırım dur !!!

S-(haykırarak) Söyle ulan !! Söyle!!!...Bir bıçak olsa...

R- (hırıltılı) Saplardım...

-bir süre hareketsizlik. Sam yavaş yavaş bıçağı geri çeker, kalkar. Ralph Hudgson'ın gözleri dehşetle bakmakta ve boğazını sıvazlamaktadır. Kurtulduğuna inanmamış gibi bir görüntüsü vardır. Sam ağır adımlarla sahnenin sağ tarafından çıkmak üzere hareketlenir, ortaya geldiğinde durur, elindeki bıçağı yere fırlatır. Sakin bir sesle konuşmaya başlar-

S- Ben gidiyorum, Avukat bey... Şimdi sen koltuğuna geç, eline kadehini al, müziğini dinle...
Benim savunmamı duydun...Sen de tekrarla...(sesini yükseltir) Ben insanoğlu...İlkel
!...Vahşi !...Acımasız !...Ve en önemlisi... İKİYÜZLÜ !!!...Ve şerefine iç insanlığın...

-ışıklar kararır-

-varil çevresi aydınlanır. Martha ve Charlie, bir önceki sahnenin sonundaki gibi, Martha iki büklüm yatar, Charlie üzerinde gömleği, sırtı seyirciye dönük varil başında çömelmiş durumdadır. 30 sn kadar bir süre sahnede ses ve hareket izlenmez. Herşey donmuş gibidir. Tek hareketlilik, varil içinden yansıyan ışık oyunlarıdır. Charlie, yavaşça sağa doğru devrilir, alçı bir heykelin devrilışı gibi sağ yanı üzerine düşer. Vücudu yere değdiği anda varilin ışıkları söner ve bir patlama sesi ile birlikte ekranda bombalama görüntüleri birbirini izler. Doktorun aryası en başından alınmaz, 66 dk. 14. Sn den itibaren hafif volümden hızla yükseltilerek salonu doldurur. Bomba görüntüleri ile müzik birbirine karışır. Ekranı dönük koltuktan Ralph'ın kolunun yukarıya doğru kalktığı izlenir. Elinde şampanya kadehi vardır. Bir süre kadeh yukarıda, hareketsiz kalır, müziğin finali ile (aryanın son notasından hemen sonra kuvvetli bir zil ya da patlama sesi eklenmeli, ekrandaki büyük bir patlama görüntüsü eşlik etmelidir) ışıklar ve sesler kesilir.

